

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmæ Virtvtvm, Ac Vitiorvm , Tomus ...

Guilelmus <Peraldus>

Lvgdvni, 1585

De peccato inobedientiæ, & eius detestatione. Cap. XXXVIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46161](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46161)

hoc in aridis & liquidis. In fœtibus vero primogenitus dabatur. Ego tamen credo q̄ de hoc standum est consuetudini. Libenter etiam & hilariter soluenda sunt talia. Vnde 2. ad Cor. 9. Vnuf- quisque prout destinavit in corde suo, non ex tristitia, aut ex necessitate. hilarem enim datorem diligit Deus. Tob. 4. Quomodo potueris, esto misericors. Si multum tibi fuerit, abundanter tribue. Si autem exiguum, libenter illud impartiri stude. Hoc deberet mouere pauperes ad libenter dandum pro Deo: quia plus merentur obolo, quàm diuites quandoque cœrum solidis. Si aliqua pauper mulier crederet, quòd tantum habitura esset de carnibus ad macellum pro vno obolo, sicut diues burgenfis pro centum solidis, tunc ipsa mitteret libenter obolum luũ illuc quia sicut vulgariter dicitur, Bonam forum trahit argẽtum de bursa. Sic pauperes libenter deberent dare pro Deo, quum tantum appetierit Dominus munera eorum respectu eorum quẽ à diuitibus dantur: vnde Luc. 21. dicit Dominus de pauperula vidua quã miserat duo æra minuta in gazophylacium: Verẽ dico vobis, quia vidua hæc pauper plus quàm omnes misit.

De peccato inobedientie, & eius detestatione. CAP. XXXVIII.

Sequitur de peccato inobedientie, de quo hoc modo agemus. Primo ponemus ea quã faciũt ad detestationem huius peccati generaliter. Secundo agemus specialiter de inobedientia eorum qui sollempnitates non seruant, & inobedientia eorum qui contemnunt quando excommunicantur, & de peccato eorum qui excommunicatis nõ timent cõmunicare. Tertio verò tangemus aliquid de peccato eorum qui indiscretẽ præcipiunt vel excommunicant. Ad detestationem verò huius peccati potest primo valere multiplex pœna, qua legitur punitũ esse hoc peccatũ in sacra scriptura. Punitum autem est in primis parẽtibus peccatum istud in hoc, q̄ propter illud eiectioni sunt de paradiso. Si illi qui iam erant in paradiso terrestri propter inobedientiam eiectioni sunt, quomodo credunt se ingressuros in paradysum celestem qui inobedientes sunt? Secundo punitum est in vxore Lot, quã propter inobediẽtiã versa est in statuã salis. Gen. 19. Statua videtur homo esse, cũ nõ sit: sic claustralis inobediẽs, licet videatur claustralis esse, tamen non est. Punitũ est etiam peccatũ istud in Saul, in hoc qđ propter illud eiectioni est de regno, vnde 1. Reg. 15. Pro eo quod abiectioni sermonem Domini, abiectioni te Dominus, ne sis rex, & 3. Reg. 13. Propheta inobediẽs à leone occisus est. & 20. eiusdẽ, quidam qui noluit obedire cuidam de filiis prophetarũ dicenti sibi, Percute me: à leone postea occisus est.

est. & Deut. 2. habetur sic de illo qui parētibus carnalibus non
obedire: Si genuerit homo filium cōtumacem & proteruum,
nō audit patris aut matris imperium, & coërcitus obedire
tempserit: apprehendent eum, & ducent ad seniores ciuitatis
huius, & a portam iudicij, dicentes ad eos: Filius noster iste pro-
teruus & contumax est, monita nostra audire cōtemnit, con-
sationibus vacat & luxuriæ atque conuiujs: lapidibus eum
ruet populus ciuitatis, & morietur, vt auferatur malum de me-
dio vestri. Item & omnis inobedientia morte æterna digna
puniti Præceptum quasi quidam laqueus est. Vnde Eccl. 6. Ver-
acula sapiētia alligatura salutis. Transgressio verò præcepti
inobedientia, strangulatio est sui ipsius. ¶ Pœna etiã inobede-
ntiæ est miseria præsentis seculi in quo sumus. Vnde mirum est
quomodo vltra modum non odimus inobedientiam, quæ in
tam miseriã nos posuit, pro qua omnes morri adiudicati
sumus. Ista interfecit omnes amicos nostros qui mortui sunt, &
illos qui nobis remanserunt, & nos ipsos interficiet. Adhuc
habet homo ita bonũ amicũ, quẽ odio nō haberet, si tot & tanta
mala sibi fecisset, & adhuc faceret quãta fecit: & hoc facit
inobedientia nobis. ¶ Secundo potest valere ad detestationẽ huius
peccati magnitudo remedij, quo indignit illud peccatũ ad
curationem. Oportuit enim vt filius Dei fieret obediens vsque
ad mortem, vt peccatum inobedientiæ sanareretur. Bern. Ex
consideratione remedij periculi mei æstimo quantitã. In veritate
potius timere debemus inobedientiam, quã mortẽ, ex p̃lo
filij Dei. De quo Bern. Memerote fratres, Christus ne perderet obe-
dientiam, perdidit vitam. Idem: Nō dabit inobedienti copiam
sũtãtis obediẽtiæ amator, qui maluit mori, quã nō obedire.

¶ *De malis que sequuntur inobedientiam.*

TERTIO potest valere ad detestationẽ huius peccati, si ob-
dantur mala quæ ex inobedientia sequuntur. ¶ Notandum est
quod inobedientia, Primò hominẽ facit idololatrã. vnde i. Reg. 12.
quasi scelus idololatriæ est, nolle acquiescere. Inobediẽs negat
Deum, in quantum ipse Dominus est. vnde Lucã 6. Quid vobis
ris me Domine Domine, & nō facitis quæ dico? Vera recogni-
tio Domini est obedientia fidei: inobedientia verò potius co-
dit ad cōtumeliam Dei, quã ad honorẽ. Maiorem enim con-
tumeliam facit Domino Iesu Christo qui nō vult ei obedire,
ceter credat eum esse Deum, quã si nollet ei obedire, eò quod
crederet eum esse Deum, tunc enim per ignorantiam peccaret,
quæ culpam eius aliquantulum diminueret. Secũdo inobediẽ-

ita reddit hominem maledictum. Vnde Deuter. 27. Maledictus
 qui nō permanet in sermonibus legis huius, nec eos opere per-
 fecit. & 28. Si nolueris audire vocem Domini Dei tui, vt custo-
 dias & facias omnia mādata eius, &c. veniet super te omnes ma-
 ledictiones istæ, & apprehendent te. Maledictus eris in ciuitate,
 maledictus in agro. Maledictum horreum tuum, & maledictæ
 reliquiæ tuæ. Maledictus fructus vētris tui, & fructus terræ tuę,
 armenta boum tuorum, & greges ouium tuarum. Maledictus
 eris ingrediens, & maledictus egrediens. Et in Psalm. Maledicti
 qui declinant à mandatis tuis. & Eccl. 41. Væ vobis viri impij,
 qui dereliquistis legē Domini altissimi. Et si nati fueritis, in ma-
 ledictione nascemini: & si mortui fueritis, in maledictione erit
 pars vestra. Hęc maledictio figurata est Matt. 20. in hoc q̄ Do-
 minus maledixit ficulneæ fructum non habenti. ¶ Tertio ferè
 omnia mala huius seculi ex inobedientia proueniunt, sicut po-
 tet̄ haberi ex Deut. 28. vbi post illud, Si audire nolueris vocem
 Dei tui, vt custodias & facias omnia mandata eius, quibusdam
 interpositis subditur, Mittet super te dominus famē & esuriem,
 & increpationem in omnia opera tua quæ tu facies: donec con-
 terat te, &c. Greg. Ideo inferiora nostra nobis nō obediunt, quia
 nos Deo vel illi qui loco eius est non obediunt. Genes. 3. Quia
 comedisti de ligno ex quo tibi præceperam ne comederes, ma-
 ledicta terra in opere tuo. Et post, Spinas & tribulos germina-
 bit tibi. Ideo carnem suam multi inueniunt inobedientem, quia
 prælatis suis obedire nolunt. Inobedientia etiam facit quod à
 Deo non exaudiamur. vnde Prouer. 28. Qui declinat aures suas
 ne audiat legem, oratio eius fiet execrabilis. Aug. Qui à præce-
 ptis Dei auertitur, quod in oratione postulat non meretur. Si
 obediremus Deo, Deus etiam obediret nobis, & etiam creatu-
 ra. vnde 1. Ioan. 3. Si cor nostrum non reprehenderit nos: fidem
 etiam habemus ad Deū. vnde quicquid petierimus, accipiemus
 ab eo: quoniam mandata eius custodimus. Quia Iosue mandata
 Domini custodiebat, sol & luna ei obediebant, imò ipse Deus
 obediuit ei. vnde Iosue 10. Sol contra Gabaon ne moueatis, &
 luna contra vallem Aialon. Stererūtque sol & luna quousque
 uisceretur se gens de inimicis suis. Sterit itaque sol in medio
 cæli, & non festinauit occumbere spatio vnus diei. Et subditur:
 Nō fuit antea & postea tam longa dies, obediente Deo voci ho-
 minis. Legimus etiā alias creaturas irrationabiles sanctis obe-
 dientes, eò quod ipsi verè obedientes essent prælatis suis. Vnde
 legitur de Paulo abbate, quod præcipit discipulo suo Ioāni, vt
 affect

afferret ei fimum boum qui erat ei necessarius. At ille ait: In loco ubi fimum est, habitat leana. Cui Abbas dixit: Si uenerit tibi, alliga eam, & duces eam tecum. Iuit Ioannes & inuenit leonam. Et cum uellet super eam irruere, ipse uoluit eam capere, sed fugit, & Ioannes sequebatur eam dicens: Abbas mihi precepit ut te alligatam ducam ad eum. Et statim bestia subleuata tenens eam reuertebatur ad monasterium. Quod cum Abbas audisset, ne forte ex hoc facto discipulus extolleretur, ait: Sicum insensibilis es, ita & insensibilem bestiam adduxisti: solue, & mitte eam ut pergat ad locum suum. ¶ Quarto potest ualere ad detestationem huius peccati hoc, quod hoc peccatum tantum displicet Deo: nec mirum si displiceat Deo, quando homo non obediens ei, cum uideat eum obedire rebus uilissimis, sicut terræ. unde Ezechiel. 10. Pecunia obediunt omnia. Obedit etiam homo ancillæ suæ licet carni, & uilissimis membris suis, illis scilicet quæ generantur in desertis. Obedit etiam dominis terrenis. Obedit etiam hostibus suis, scilicet dæmonibus, & tam creatori suo non uult obedire, unde Beatus loquens in persona Dei: Quæ causa est quod timido meo uestroque libet potius seruire, quam mihi? Non ille uisum pascit, non creauit? Si parua hæc uidentur ingratis, non ille, sed ego redemi uos, non auro uel argento, non sole uel luna, nec uisum quo angelorum, sed proprio cruore. Itæ non est mirum si displiceat Deo hoc peccatum, quod homines sibi non obediunt, cum eorum obedientiam regno celorum uelit emere, nec sic eam habere possit quæ dæmones & terreni domini quasi pro nihilo habent. Itæ noluit Deo obedire ad leuia & uilia: diabolo uero uel uilissimis membris suis obediunt ad mortem eorum. Aug. Leuia iubet Deus ut in terra uiuamus, & obedire negligimus. Præterea ceteræ creaturæ Deo obediunt. Etiam sol, & luna, & alia corpora caelestia iuxta illud Psalmi. Præceptum posuit, & non præteribit, quibus tam ipse tot bona fecit. Non enim creauit ea ad imaginem & similitudinem, sed ita expresse, sicut hominem, nec redemit ea sanguine suo. Non timet etiam puniri ab eo, si ei non obediunt: nec sperat remunerari ab eo, si ei obediunt; & tamen homo Deo non obedit, qui tot bona à Deo accepit, & tot bona sperat, si ei obediat, cum illa ei obediunt. ¶ Quinto potest ualere ad detestationem huius peccati hoc, quod obediētes socij dæmonum sunt. Inter enim omnes creaturas non ueniunt nisi duæ quæ non obediunt Deo, scilicet dæmones & mali homines. unde Iob, 18. Habitabit in tabernaculo illius socij eius quod non est. Immo uidetur inobediētes diabolo attrinere, sicut obediētes reprobis. Dicit Dominus suos attrinētes: unde Mat. 12. Quicumque fecerit uoluntatem

Parris n

Ad ob

Deus. V

tem n

ipsum f

exempl

tu enim

nes des

portant

Psal. An

plo suo

detur e

cipue c

obedien

quasi A

punit, &

totes v

Si q

celebra

faciunt

quid de

taria e

tuor su

et, vac

beris, &

Domi

& filia

Dni G

opere

bus ext

Ezec. j

scat &

Nolite

beret o

& si ha

Vnde

si in al

mus f

nobis

Parr

Patris mei, qui in cælis est, ipse meus frater, soror, & mater est,

¶ *Quod vniuersa monent hominem ad obedientiam.*

Ad obedientiam monent hominem vniuersa. Monet etiam Deus. Vnde Ioan. 6. Descendi de cælo, non vt facerem voluntatem meam, sed eius qui misit me. ad Phil. 2. Humiliauit semetipsum factus obediens, &c. Ad obedientiam monent etiam angeli exemplo suo, cum Deo obediunt custodiendo homines. ab ortu enim hominum custodiunt eos, qui autumcūque sint homines despecti, vsque ad horam mortis, & tunc, si dignus est, deportant eum in paradysum: vt habetur de Lazaro, Luc. 16. Et in Psal. Angelis suis mādauit, &c. Ipsa etiam creaturæ cæteræ exemplo suo monent ad obedientiam. Vnde vltima modū durus videtur esse, qui ad monitionem vniuersitatis nō acquiescit, præcipue cū tot tormentis & flagellis diuinis quasi incessanter ad obedientiam stimuletur. Omnes enim miseræ presentis vitæ quasi flagella sunt, quibus Dominus inobedientiam hominis punit, & ad obedientiam excitat: vnde inobediētes homines diuiores vidētur esse asinis. Illi enim flagellis & aculeis obediunt.

¶ *De inobedientia non custodientium solennitates.*

SQVITVR de inobedientia eorum, qui solennitates non celebrāt. De qua hoc modo agemus. Primo ostēdemus ea quæ faciunt ad obseruationem solennitatum. Secūdo tāgemus aliquid de peruersitate hominū, qui in solennitatibus faciunt cōtraria eis ad quæ ipsa instituta sunt. ¶ Notandum ergo quod quatuor sunt quæ pertinent ad obseruantiam solennitatum. ¶ Primum est, vacare à terrenis operibus. Vnde Exo. 20. Sex diebus operaberis, & facies omnia opera tua. Septima autem die sabbatum Domini Dei tui est, Nō facies in eo omne opus tu & filius tuus, & filia, seruus tuus, & ancilla tua. Monemur etiā ad hoc exēplo Dñi Gen. 2. vbi legitur quod requieuit Deus die septima ab omni opere quod patrarat. Nec solum vacandū est à terrenis operibus exterius, imò etiā interius à sollicitudine terrenorum. Vnde Eze. 3. Qui quiescit, quiescat: qui quiescit, in quā, corpore, quiescat & mente. ¶ Secundum est, depositio peccati. Vnde Iere. 17. Nolite portare pōdera in die sabbati. In vigilia solennitatis deberet quilibet attendere vtrū haberet aliquod peccatum in se, & si haberet, per veram confessionem deberet illud remouere. Vnde Bern. Ad hoc nobis vigilia præponuntur, vt vigilemus, si in aliquo peccato vel negligentia dormiamus, & præoccupemus faciem sanctorū in confessione. ¶ Tertium est, vt caueamus nobis ne peccata committamus. Vnde Exod. 20. Memento, vt

diem sabbati sanctifices, hoc est, sanctum conferues, diligens in eo à peccatis cauendo. ¶ Quartum est, vt vtilitati animæ tendamus spiritualia opera faciendo.

¶ *Quòd in festis vacandum est quinque.*

QUINQUE verò sunt quibus specialiter vacandū est festis, scilicet laus Dei, sermo Dei, sancta meditatio, oratio, elemosynarum largitio. Laudi Dei vacandū est: ideo tūc oblatio solēnitatū quasi quādā inchoatio est beatæ vitæ quæ tunc incipiamus. Vnde sicut ibi erit assidua Dei laudatio, sic in festis incipiamus intēdere laudi diuinæ. Bern. Nihil ad eò in terris representat quendā cælestis habitationis statū, sicut alacritas laudatū Deū. Sermoni etiā diuino in festis vacandū est. Vnde Hieronimus Sapientiā scribe in tempore vacuitatis, & qui minoratur in tempore percipiet eā. Homo multis occupatus, lumen sapiētiæ à se repellit, sicut arbor ramosa lumen solis solet repellere: ideo dicitur Eccl. ii. Fili, ne in multis sint actus tui. Quidā ait, Pluribus actibus minor est ad singula sensus. Meditationi etiā sanctæ vacandum est in festis. Sen. Dimitte omnia impedimēta, & vacabis menti: nemo ad eam peruenit occupatus. Oportet quod cor hominis à rebus mundanis expediatur, ad hoc quod colloquio Spiritus sancti dignus habeatur. Vnde Osee 2. dicit Dominus de ecclesia. Ducam eam in solitudinem, & loquar ad cor eius.

¶ *Quòd quatuor debemus in festis meditari.*

MEDITATIO verò sancta in solēnitatibus debet esse quatuor. Principaliter debet versari circa Deū, qui si sanctus remunerauerit, cuius solēnitatis agitū, pro modico seruitio exhibito, ideo debet animari homo ad seruiendū tam illi Deo. Vnde in Psal. Vacate & videte, quia ego sum Deus, & apparet in remuneratione sanctorū, quoniam ipse sit Deus. Debet etiā meditatio sancta versari circa solēnitatē istā quæ expectamus, cuius figura sunt solēnitates præsentis vitæ. Et sicut in festis istis nō est tēpus cōgregādi, sed cōgregaris vtrūque: sic in illa solēnitate tēpus erit aliquid cōgregādi. Vnde magnā multitudinē gentiā tunc habebunt qui sibi non prouiderint, præcipue in festis nō sit ibi locus mendicandi, nec aliquid accipiēdi mutuo. In festiuis diebus deberet homo admirari delicias illius solēnitatis, & accendi ad desiderium earum. Bern. Quid est quod nō optamus etiam per medios enses, si oporteat declinare tæam mundaniam, & ad tantam accelerare gloriā. Grego. Quid prodesset tere esse festiuis hominū, si deesse cōtingat festis angelorū. 46. Hæc dicit Dominus Deus: Porta arrii interioris quæ tunc

ad Orientem, erit clausa sex diebus, in quibus opus sit: die autē sabbati aperiētur. Porta ista respiciens ad Orientē, est meditatio de Deo, à quo ortū habemus. Cui meditationi non possunt homines incedere ferialibus diebus propter terrena opera: ideo deberent ei intendere diebus quietis. Et sicut solennitates præfentes figuræ sunt æternæ solennitatis: sic vigiliæ quæ præponuntur festis, figuræ sunt temporis pœnitentiæ. Vnde in hoc, quod vigiliæ festis præponuntur, ostenditur qua via sancti ad gloriā illius solennitatis peruenierunt, & qua via oporteat nos ire, si ad eam volumus peruenire. Bern. Vniuersum tempus pœnitentiæ: quædam vigilia est solennitatis futuræ, & æterni sabbati quod prætolamus. Ne causaberis vigiliæ diurnitatem, si æternitatem solennitatis attendas. Sicut beatus Bernar. tangit, In festis istis vigilia æqualis est festo. Festum enim diurnū præcedit vigilia diurna: sed solennitatem æternā præcedit vigilia, quasi vnius diei comparatione illius solennitatis: iuxta illud Psalm. Mille anni ante oculos tuos tanquā dies hesternæ quæ præterit. ¶ Sed sunt qui volūt facere festum stultorū. Prius enim volunt facere festū, quā vigiliam. Illorū festū quasi diurnū est: vigilia verò æterna erit. Ipsi faciunt festū in hoc mundo, vigilia cū diabolo in inferno. Non in pane & aqua, imò erunt per infinita millia annorum, quod lingua eorum ardebit igne, & vnicam guttam aquæ habere non poterunt. Argumentum ad hoc, Luc. 16. de diuite epulone, qui tot annis tranfactis periit guttā aquæ, & nōdum habet. ¶ Tertio debet meditatio versari circa teipsum, vt videas in quo statu es. Gen. 3. Adā vbi es? Et vt excogites defectus tuos, & quomodo facilius ad salutem poteris peruenire. ¶ Quarto verò debet versari meditatio circa sanctum, cuius festum celebratur. Circa quem tria debemus attendere. Auxilium sancti, exēplum eius, confusionē nostrā, sicut docet beatus Bern. Auxilium sancti, quia potens in terra, potētior in cælis est ante faciem Domini Dei sui. Si dum adhuc viueret miserus est peccatoribus, & orauit pro eis: nūc tanto amplius quāto verius cognoscit miseras nostras, orat pro nobis Patrem: quia beata illa patria charitatē eius nō mutauit, sed augmentauit, neque quia impassibilis factus est, ideo omnino impassibilis factus est: sed nunc potius induit sibi viscera misericordiæ, cum ante fontē misericordiæ assistat. Est & alia causa quæ magis vrget sanctos, vt solliciti sint de nobis: quia iuxta vocē Apostoli, Deus puidet nobis ne sine nobis consumētur. De exēplo planū est, sed & diligentiori intuitu cōfusionē nostrā interim inspiciamus, quia

homo ille similis fuit nobis, passibilis, ex eodē luto formatus ex quo & nos. Quid est ergo quod non solū difficile, imo impossibile credimus, vt faciamus opera quæ fecit? Sic igitur in solennitatibus sanctorum gaudere & confundi deberemus. Gaudere, quia tales & tantos patronos præmissimus. Confundi, quia eos imitari non possumus. Ita hoc semper gaudium nostrum in hac valle lachrymarum pane lachrymarum condiri debet.

¶ Quod vacandum sit orationi in festiuitatibus.

O R A T I O N I etiam vacandum est in festis, sicut & sanctæ meditationi. Meditatio enim & oratio sunt quasi duo pedes, quibus in cælū ascendendū est. Ber. Ascendamus duobus pedibus, meditatione & oratione. Meditatio quid desit docet, oratio quod desit obtinet. Tunc etiā intendendū est eleemosynarū largitioni: iuxta illud 2. Esdræ 8. Comedite pinguiā, & bibite mulsū, & mittite partes his qui non præparauerunt sibi. Sed multi hodie nihil horū obseruāt propter quæ solennitates instituta sunt: quia nec à terreno opere vacāt, nec pōdera peccatorū deponūt: sed amplius peccant in festis quàm in aliis diebus, & neglecta vtilitate animæ, deliciis corporalibus intendūt. Contra illos qui à terreno opere nō cessant, primo potest valere quod legitur Num. 15. de illo qui colligebat ligna in sabbato, quæ Moyses & Aarō recluserūt in carcerē, requirentes à Dño quid de eo facerēt. Dixitq; Dominus ad Moysen: Morte moriatur homo iste, obruat eū lapidibus omnis turba extra castra, quod factū mysticū est. Ligna spiritualiter scindit, qui mareū ignis infernalis sibi colligit: q̄ lapidād⁹ est, id est, duris oburgationib⁹ increpādus est, q̄ nō vult cessare in festis quin mala ad suū incēdiū colligat. Pōt etiā valere cōtra peccatū horū, si ostēdatur magna ingratitude & perversitas q̄ sunt in hoc peccato.

¶ De ingratitude non obseruantium diem Dominicam.

NOTANDVM ergo q̄ illi qui Dominicā diē nō obseruant, ingrati sunt Deo de creatione mūdi, & de hoc, q̄ pro eis voluit nasci in valle huius miseræ & de beneficio quod mūdo cōtulit in die Resurrectionis, & in die Pentecostes, quando Spiritū sanctum misit in discipulos suos. Omnia enim hæc in Die Dñicā facta sunt, propter quæ dies illa celebris habēda est. Tales peccāt, in Patrē, & Filiū & Spiritum sanctū, In Patrē, cuius potentia mundū creauit In Filiū, cuius sapiētia mūdum redemit. In Spiritū sanctū, qui tali die missus est in mūdū. Ipsi ingrati sunt suo creatori, redēptori & cōsolatori. Bene deberēt aliquid pro Deo facere die illa, qua Deus mundū fecit pro ipsis. Bene deberēt

cauere

cauere à morte sua in die illa, qua filius Dei natus est pro eis: deberent etiam cauere à casu in honorem Dominicæ resurrectionis, non deberent etiam Spiritum sanctum ab hospitio suo repellere in die illa qua ecclesiæ datus fuit.

¶ Quadruplex ratio quare celebrare debemus sabbatum in honore beatae Mariae virginis.

Er notandū q̄ sicut quadruplex ratio assignatur quare dies Dñica celebris habeatur, sic potest quadruplex ratio assignari quare beatae Virgini in sabbato potius honor exhibetur, quam aliis dieb⁹. ¶ Prima ratio est, q̄a beata Virgo in sabbato in quo Deus fuit in sepulchro, sola in fide stetit Apostolis discedentib⁹. ¶ Secūda ratio est, q̄a sicut à ieiunio sextæ feriæ fit transitus per sabbatū ad solennitatē Dñicæ: ita à miseria presentis vitæ vel peccati fit trāsitus ad statū gloriæ vel gratiæ p̄ beatā Virginē. ¶ Tertia ratio est, q̄a tali die multoties legitur beata Virgo miracula fecisse, & beneficia peccatoribus præstitisse. ¶ Quarta ratio est, q̄a apud Græcos fuit quædā imago beatae Virginis, cuius velamē à nona sextæ feriæ diuina virtute recedebat, & post nonā sabbati similiter Dei virtute redibat. Cuius miraculi hæc ratio potuit esse, vt ostēderetur q̄ præcipuē tali die facies beatae Virginis peccatoribus orātib⁹ intēdebat, propter quod Græci diē illā solennitatem dixerūt. Deinde cōsuetudo illa ad Latinos trāsuit quantū ad hoc, vt in illa die specialis honor beatae Virgini exhibeat. Valde puerſi vidētur esse q̄ nolūt in festiuis diebus à terreno opere vacare, q̄ potius volūt laborare in seruitio diaboli, quā quiescere in seruitio Dei: q̄ potius eligūt statū miseriæ, vt in sudore vultus sui pane vescatur suo, quā statū ante peccatū, vt sine sudore panē suū comedant: potius volūt hic inchoare infernū suū, quā paradysum. Quædā inchoatio paradysi est quiete solennitatū: potius volūt laborādo ire in infernū, quā quiescēdo ire in paradysum. Ecclesia p̄ quietē solennitatū vadit celerius in paradysum, quā per laborē ferialiū dieiū, quod figuratū est in hoc quod legitur Actu. i. q̄ mons Oliueti erat iuxta Ierusalē sabbati habens iter, vt per montē Oliueti ecclesia designetur, quæ per quietē solennitatū in caelestē Ierusalē tendit. ¶ Cōtra illos qui p̄dus peccati in festis nolūt deponere, primò videtur esse illud, quod legitur 2. Esdræ vltim. q̄ Neemias die sabbati clausit portas Ierusalē, ne inferrent venalia, & cōminatus est eis, si secundo hoc facerent, quod poneret in eos manus. Tales qui pondera peccatorum in festis deponere nolunt, valde peruerſi sunt: potius enim volunt portare onus diaboli.

graue, quàm onus Christi. Quòd onus Christi sit leue, habetur
 Mart. 11. Quòd onus diaboli, scilicet peccatum, sit graue, habetur
 ex illo verbo Psal. Sicut onus graue grauate sunt super me. Et ex
 hoc, quod Zach. 5 figuratur iniquitas per talentum plumbi. Tales
 potius volunt portare onus, quod demergat eos in profundum
 inferni, quàm onus pro quo detur eis gloria paradisi. Et cum ipsi nec
 permitterent asinum suum oneratum esse ultra quod debeat
 biipsis in hoc nullo modo cõpatiuntur, nec in festis, nec in aliis
 diebus. Portitores ad collum videtur esse diaboli. Bene apparet
 quod malum dominum habet, qui nec festis diebus permittit eos quiescere.
 Diabolus videtur esse dominus eorum, de quo scriptum est
 Jerem. 6. Crudelis est, & non miserebitur. Peccator non solus seruus
 diaboli est, imò est quasi pecus ipsius. vnde super illud. Misit
 in eos iram indignationis suæ. dicit glo. Tantum potest diabolus
 in homine malo quantum homo in peccato suo. Item Psal. multa
 Contritio, & infelicitas in viis eorum, & viam pacis non cognouerunt.
 Impietas, quæ in eis est, non permittit eos quiescere. vnde
 de Esaia 57. Impij quasi mare feruens, quod quiescere non potest.
 Et Threno. primo: Peccatum peccauit Ierusalem, propter id
 instabilis facta est. muscæ quæ vexauerunt Aegyptios, eos vere
 videntur. vnde Gregorius: Israël sabbatum accepit in matre:
 Aegyptus percutitur muscarum multitudine. Magis bestiales
 videntur esse tales, quàm asina Balaam, in hoc quod ipsa con-
 quæsta est de domino suo, qui iniquè agebat in eam: vt legitur
 Numeri 22. Ipsi autem nesciunt conqueri de domino suo diabolo,
 qui ad eum iniquè agit in eos. Fatuus videtur esse, qui pro talibus
 petit requiem æternam post mortem eorum, cum ipsi in vita
 sua nunquam requiem amauerunt, præcipuè cum scriptum sit
 in fine Esa. Erit sabbatum ex sabbato. Ex quiete enim mentis in
 præsentis, sequitur requies in futuro. Et dicit dominus Marth. 11.
 Venite ad me omnes qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam
 vos, & miseri fugiunt eum. Clamat autem diabolus contra
 rium, & miseri homines currunt ad eum. ¶ De illis autem qui magis
 peccant in festis quàm in aliis diebus, notandum quod ipsi
 sunt valde fatui & peruersi: in tempore sancto non sanctè volunt
 viuere, similes illis qui extra ecclesiam cauerent à peccato, & in
 ecclesia se omni inmunditiâ exponerent. Sicut enim loco sancto
 deferendum est, sic & tempori sancto. Si quis in omnibus festis
 araret & foderet, ipse valde malus reputaretur. Quomodo ergo
 non multum peccant qui in diebus Dominicis fornicant?
 Citius enim posset concedi quod aliquis in omnibus festis araret

vel fo
 Nò ide
 que bo
 bus, q
 acqui
 Dei ser
 cupidit
 & luxu
 ampliu
 primar
 pleniss
 in ma
 lenitat
 dequil
 facta l
 eam h
 litati c
 rum si
 ciur, &
 tri. Hi
 tertio:
 Roma
 nymu
 te. que
 requie
 derur,
 vacat
 domi
 com
 pheta
 vestru

S
 do al
 dua
 Min
 eccle
 citur
 re ti
 quia

vel

vel foderet, quàm quod semel in die Dominica fornicaretur. Nò ideo instituit ecclesia vt in festis cessaretur à terrenis officiis que bona sunt, vt malis interdiceretur, sed vt interdiceretur spiritualibus, quæ meliora sunt festis instituta sunt ad gratiam sanctorum acquirendam, & ipsi eorum iram prouocant. Tempus illud quod Dei seruitio appropriatum est, diabolo dedicant: nec à peccato cupiditatis tunc cessant, vel in aliquo sibi cauent, & ebrietati, & luxuria, & superbis, & lasciniis, & cæteris vitiis se exponunt, amplius offendunt Deum in Dominica vna quàm per totam septimanam. Non videntur talia festa esse Dei. Iam videntur impleuisse dæmones in magna parte quod intendebant. Iam enim in magna parte quiescere fecerunt dies festos Dei à terra. Solennitates ecclesie iam pro magna parte similes illis factæ sunt, de quibus legitur Esaia. 1. Solennitates vestras odiuit anima mea. Facta sunt mihi molesta: laboraui sustinens. & Thren. 1. Viderunt eam hostes, & deriserunt sabbata eius. Illi verò qui in festis utilitati corporis vacant, & deliciis corporalibus, & ornatui corporum similiter valde perversi sunt. De ancilla enim dominam faciunt, & festum, quod deberent facere Deo cæci, faciunt suo ventri. Hi sunt quorum Deus venter est: vt legitur ad Philippenes tertio: Hi non Domino Iesu Christo, sed ventri suo seruiunt. Ad Roman. decimosexto. Contra solennitates eorum dicit Hieronymus: Valde absurdum est, honorare ventrem nimia saturitate, quem scimus Deo placuisse per ieiunium. Et Levi. 23. Sabbatum requierio vobis est, affligetisq; animas vestras. Ipsi credunt, vt videtur, qd festa ideo instituta sint, vt refectio vnius sacci possint vacare, & impletioni vnius vasis immundi, scilicet ventris. Ideo dominus comminatur eis miro modo, Malach. 2. Vix auderem comminationem illam dicere, nisi Spiritus sanctus eam per prophetam diceret. Sic enim legitur ibi: Dispergam super vultum vestrum stercus solennitatum vestrarum, dicit Dominus.

¶ De inobedientia contempnentium excommunicationem,

¶ quod valde tremenda sit.

Siquitur de inobedientia eorum qui contempnunt, quando ab ecclesia excommunicantur. Et notandum in primis, quòd dux sunt species excommunicationis, scilicet maior & minor. Minor separat à sacramentis ecclesie: maior separat ab ingressu ecclesie, & à communione fidelium, & à sacramentis. & hæc dicitur anathema. ¶ Et possunt duodecim rationes ostendi, quare timenda sit multum excommunicatio. ¶ Primo timenda est, quia est ictus gladij spiritualis, qui magis timendus est, quàm

materialis. De his gladiis legitur Luc. 22. Ecce duo gladii hic
 Aug. etiam dicit de illo qui excommunicatur, quod grauius est
 hoc illi, quam si gladio feriretur, si à feris deuoraretur, si in Ba-
 nis exiretetur. ¶ Secundo timenda est excommunicatio, quia
 excommunicatus est vt homo valde infirmus qui nullum reme-
 dium vel medicinam potest habere: ipse enim separatus est à
 crāmētis ecclesie, quæ sunt quasi medicinæ. De quibus medici-
 nis legitur Eccle. 38. Vnguentarius faciens pigmenta suauitatis
 & vnctiones conficiens sanitatis. ¶ Tertio verò timenda est, quia
 excommunicatus est velut homo captus ab hostibus suis, omni
 auxilio destitutus & omni succursu, quia priuatus est à commu-
 nione fidelium, nec habet partem in aliquibus bonis quæ sunt
 ab ecclesia. Ipse est similis illi qui cecidit in foueam sub onere, non
 habet qui subleuet, & ideo vā illi Ecclesiastic. 4. Vā solus qui
 ceciderit, non habet subleuantem se. Econtrario verò dicitur
 Prouerborum 18. Frater qui adiuuatur à fratre, quasi ciuitas firmis-
 ma. ¶ Quarto timenda est, quia excommunicatus est quasi infirmus
 habes morbum infectiuum, qui à consortio hominū excluditur.
 Ideo lepra ab omnibus timetur, quia morbus contagiosus
 est. Et multi sunt qui dicunt, Alias infirmitates det mihi Deus,
 sibi placuerit, se à lepra me custodiat. Excommunicatio velut
 lepra spiritualis est. vnde per lepram Mariæ figurata est Num-
 ri 12. Et in hoc excommunicatus deterior est cæteris peccato-
 ribus: quia si alij peccatori loquor, vel alicui cōmunico, qualis
 que sit, ex quo non est excommunicatus, non est mihi periculosus
 sed in excommunicato magnum est periculum. vnde aliqui sunt
 qui potius eligerent mori, quam semel communicate cum de-
 liberatione alicui excommunicato & in casu non concessio. Et in
 veritate melius esset comedere cum porco, quam cum excom-
 municato. Deterioris enim conditionis in hoc videtur esse ex-
 communicatus, quam infidelis. vnde 1. ad Corinth. 5. Si quis fra-
 ter nominatur inter vos, & est fornicator, aut auarus, &c. cum
 huiusmodi nec cibum sumere. Augustinus: Eam nominationem
 intelligi voluit Apost. quæ sit in quæquam cum sententia ot-
 ne iudicario & integritate profertur. 1. ad Corinth. 10. sic legi-
 tur: Si quis infidelium vocat vos ad cœnam, & vultis ire, omne
 quod vobis appositum fuerit, manducate. ¶ Quinto timenda
 est excommunicatio, quia excommunicatus est quasi canis im-
 mundus, cui non licet intrare in ecclesiam. Et in veritate magnum
 offenditur Deus, quod ipse intrat ecclesiam Dei, quam si vnus
 canis intraret. Apocal. vltim. Foris canes. & Ecclesiasti 13. Quæ
 commu

communicatio sancti ad canem? ¶ Sexto timenda est excom-
 municatio, quæ est quasi membrū abscissum à corpore, quod nul-
 lius valoris est. Quid valet manus abscissa à corpore? & sicut su-
 per omnia timenda est abscissio membri à corpore eius: sic nihil
 magis timere debet Christianus, quàm separari à corpore Chri-
 sti, quod est ecclesia. vnde Augustinus super Ioã. Nihil sic debet
 formidare Christianus, quàm separari à corpore Christi. Iam non
 est membrum eius, iam non vegetatur spiritu eius. ¶ Septimo
 timenda est excommunicatio, quia homo excommunicatus si-
 milis est palmiti abscisso à vite, qui minoris valoris est, quàm cæ-
 teri rami postquam abscissus est, cum valde utilis sit, cū viti ad-
 heret. Abscissus valet ad hoc vt in ignem ponatur: ex aliis ramis
 multa vtilia fieri possunt, sed non sic ex palmitate. vnde Ezechie.
 17. Fili hominis, quid fiet de ligno vitis ex omnibus lignis ne-
 morum, quæ sunt inter ligna lyluarū? Nunquid tolletur de ea
 lignum vt fiat opus, aut fabricabitur de ea paxillus, vt depen-
 deat in eo quodcūque vas? ecce igni datum est in escam. & Ioã.
 decimoquinto: Sicut palme non potest facere fructum à se-
 metipso, nisi manserit in vite: sic nec vos, nisi in me manseritis.
 ¶ Octavo timenda est excommunicatio, quia ille, qui excom-
 municatur, satanæ traditur. Sicut ecclesia hæreticos conuictos
 relinquit seculari potestati: ita illos qui excommunicantur, po-
 testati satanæ tradit. Vnde Augustinus: Omnis Christianus, qui
 à sacerdote excommunicatur, satanæ traditur. Quomodo? quia
 extra ecclesiam diabolus, sicut in ecclesia Christus. Ac per hoc
 diabolo traditur, quia ab ecclesiastica communione remoue-
 tur. & Apostolus 1. ad Corinthios 5. Ego quidem absens corpore
 præsens autem spiritu, iam iudicavi vt præsens eum, qui sic ope-
 ratus est, in nomine Domini nostri Iesu Christi, tradere huius-
 modi satanæ. & loquebatur de Corinthio fornicatore, qui erat
 excommunicandus. ¶ Nono timenda est excommunicatio, quia
 excommunicatus est sicut infidelis. Vnde Matthæi decimo-
 octavo dicit Dominus de excommunicando: Si ecclesiam non
 audierit, sit tibi sicut ethnicus & publicanus. ¶ Decimo timenda
 est excommunicatio, quia excommunicatus videtur esse de-
 terior quàm gentilis: est enim quasi apostata à Christiana reli-
 gione. vnde communiter dicuntur excommunicati esse extra le-
 gem & extra Christianitatem. & sicut deterioris conditionis est
 qui ab aliqua religione apostatauerit, quàm ille qui nunquam
 in aliqua religione fuit, & ille qui degradatus est ab ordi-
 nis susceptis, deterioris videtur esse conditionis, quàm qui nū-

quam ordines suscepit: ita qui extra Christianitatem posuit, propter culpam suam, deterioris conditionis est, quam qui Christianus fuit, vnde super illud, Sit tibi sicut et iniquus publicanus, dicit glossa: Deterior est, qui sub nomine boni agit opera infidelium, quam aperte infidelis. Iudæus aliquid legem habet, licet non sibi sufficientem. Gentilis etiam aliquid legem habet, saltem naturalem: sed excommunicatus non deditur habere, quum ille extra legem Christianorum dicatur, & non sit Iudæus vel gentilis. Inutilis etiam videtur esse qui Deum, & quo ad mundum. Homo enim apostata vir inutilis, ut legitur Proverbio. 5. ¶ Undecimo timenda est, quia illo peccato diabolus multos lucratur, vnde quidam diabolus loquens in quodam dæmonico post multas adiurationes cuiusdam viri, dixit ei, quod hoc erat peccatum quo plures lucratur. Vnus enim excommunicatus vna die quodque facit peccatorum personas, dum facit eas communicare sibi. ¶ Duodecima timenda est excommunicatio, quia valde damnosa est: aufert enim homini partem suam de omnibus missis & aliis bonis operibus in ecclesia Dei, quod non est paruum damnum. Quis enim igne sufficeret altimare valorem vnus missæ? Et hæc quæ sunt de maiori excommunicatione intelligenda sunt.

¶ *De inobedientia contemptuum minorem excommunicationem.*

SEQVITVR de peccato eorum, qui contemnant minorem communicationem, & ideo non timent communicare cum excommunicatis, licet communicando minorem excommunicationem incurrant. ¶ Et notandum quod ille qui communicat cum excommunicato, peccat in se, & in eum cui communicat, & in illum pro cuius iniuria excommunicatio lata est, & in matrem suam, & in patrem spirituales qui fert sententiam, & etiam in patrem spirituales. In se peccat, quia non cauet sibi ab eo qui habet mortuum tagiosum: in quo videtur minus se amare quam porcum. Porcus enim suus bene caueret ab alio porco qui mortuum tagiosum haberet. In eum etiam cui communicat peccat, quia ipse sit infirmus ad mortem, ipse aufert ei remedium, & saltem minus efficax reddit, dum confusionem ipsius minuit, peccatum corrigi debuit. Ecclesiastic. 4 Est confusio adducens gloriam. David: Imple facies eorum ignominia, &c. Et Micheas. 4. Edidistis de ciuitate, & venies in Babylonem, ibique liberabitur: aufert etiam in eum, pro cuius iniuria excommunicatio lata est, aufert ei rem suam. Peccat etiam in ecclesiam, quam malo est

lo corrumpit, & cuius societati præponit societate eorum, qui sunt vt leprosi, imò sicut canes & porci. Peccat etiam in patrem spiritualem, cuius sententiam contemnit. Peccat etiã in Deum, quem in ministro suo spernit. Luc. 10. Qui vos spernit, me spernit. Ipse potius amat priuari in esca Dei, id est altari, quàm in esca excommunicati: & potius amat societatem diaboli, quàm filio Dei. Ideo merito in inferno socius erit diaboli. Quidã ait in Verbis patrum: Qui non vult ecclesiæ ianuã humiliatus ingredi, necesse habet in ianuam inferni non sponte damnatus intrudi.

¶ De peccato indiscretè præcipientium.

SEQVITVR de peccato indiscretè præcipientium. ¶ Et notandum est, qd multis modis indiscretè præcipit, vel cū superbe præcipit, iuxta illud Ezech. 34. Quod perierat non quaesistis, & cum austeritate imperabatis eis, & cum potetia. Sen. Remissius imperanti melius paretur. Natura contumax est animus humanus, & in contrarium atque arduum nitēs, facilius sequitur, quàm ducatur. ¶ Item indiscretè præcipit, qui nimia vel nimis graua præcipit. Matthæi vicesimotertio: Alligant onera graua & importabilia, & imponunt in humeros hominũ, &c. Actuum 15. Quid tentatis Deum, iugum imponere super ceruices discipulorum, quod nec nos neque patres nostri portare potuimus? ¶ Item indiscretè præcipit, qui præcipiendo sensum suũ sequitur, sicut illi quibus dominus dicit Matt. 15. Irritum fecistis mandatum Dei propter traditiones vestras, & postea: Sine causa colunt me, docentes doctrinas & mandata hominũ. ¶ Idem indiscretè præcipit, qui non beneplacitum Dei, nec vtilitatem subditorum, sed propriam vtilitatem præcipiendo quaerit. ¶ Et notandum, qd prælatus in præcipiendo deberet esse minister Dei, & deferre mandatum eius ad subditos, & mandando deberet Deo seruire in subditis. vnde Augustinus in libro de moribus ecclesiæ, vbi ostendit omnem virtutem esse amorem Dei, dicit qd iusticia est amor soli amato seruiens, & ideo rectè imperans.

¶ Sex quæ debent prohibere prælatos à multitudine præceptorum.

Sex vero sunt quæ deberent prælatos cohibere à multitudine præceptorum. ¶ Primum est hoc, qd primis parentibus leguntur duo præcepta fuisse facta, Genes. 2. Ex omni ligno paradisi comedes: de ligno autem scientiæ boni & mali ne comedas, & alterum eorum transgressi sunt. ¶ Secundum est hoc, qd nitimur in vetitum semper, cupimusq; negatum. Sicut in petus aquæ crescit obice inuento, sic desiderium crescit illis, qui non habent gratiam, propter prohibitionem. De nullo alio fructu paradisi

paradisi leguntur primi parentes comedisse, nisi de fructu vetus
 Vnde ad Rom. 7. Sine lege peccatum mortuum fuerat, & sub
 tur paulò post: Sed cū venisset mandatum, peccatum reuiuiscit
 eiuidem; Lex subintravit, vt abundaret delictum. ¶ Tertium est
 hoc, q̄ p̄lati potius deberent onera subditorū portare, q̄
 grauare. vnde Ber. loquens p̄latis: Quid iugum vestrum imponit
 eos aggrauatis, quorū onera potius portare deberetis: & iugum
 2. dicit Eliseus ad Eliam: Pater mi, currus Israhel & auriga
 eius. P̄latus debet esse vt auriga, vt subditos regat, & curram
 vt onera portet. ¶ Quartum est hoc, q̄ qui nimis emungit, emittit
 sanguinem: vt legitur Prouerbiorum 30. P̄latus debet esse
 vt matres, lac dulcis doctrinæ subditis propinando: sed alii
 hodie pro lacte propinant sanguinem peccati. ¶ Quintum est
 exemplum Christi dicentis Matthæi 11. Iugum meum suave est
 & onus meum leue. Ipse etiam legem nouam dedit Mattheo
 non imperando, sed dulcedine p̄mij ad legis attrahendone
 rem. Beati, inquit, pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum
 cælorum. ¶ Sextum est, quod p̄latus adiutores debent esse
 salutis. Qui autem multa p̄cipiunt, potius salutem impediunt,
 ¶ Et notandum quod valde impij sunt tales p̄latus. Ipsi
 iugulant filios proprios: quot enim p̄cepta eis faciunt, tot
 laqueos ponunt. Vnde accidit quod quem non strangulat
 laqueus, alius strangulat: & quem non capit diabolus laqueus
 vno, capit alio. Ipsi occasiones mortis ponunt iuxta filios suos
 qui quasi phrenetici sunt, quum deberent eos elongare ab
 Ex morsu pomi venenati sunt homines quasi phrenetici, &
 per gratiam Dei sanati sint, & ideo noxia appetunt. Tales etiam
 p̄latus adeo arctant viam paradisi, quod quando aliquis vult
 pedem ponere in via, ipse ponit extra viam. Ipsi etiam p̄
 los vnus diei conualescentes à magna infirmitate ita onerant
 quasi essent fortes & sani. Paruuli vnus diei sunt, qui ad p̄
 tentiam veniunt. Ipsi etiam conualescunt à magna infirmitate.
 te. Nullus tyrannus tot iniungit sub pœna mortis temporalis,
 quot ipsi iniungunt sub pœna mortis æternæ.

¶ *Contra nimietatem p̄ceptorum in claustris.*

SPECIALITER vetò reprehensibilis est nimietas p̄ceptorum
 in claustris. Hoc est vnum illorū trium, quæ solent religiose
 destrueri. Argumentū habemus de hoc Genesis 2. in prima
 regione quæ fuit in paradiso terrestri, in qua duo p̄cepta de
 fuerant, & contra vnum eorum factū est. ¶ Secundū est singu
 ritas, de qua exemplū habemus Esaiæ 4. De religione super
 2.

qua Lucifer hoc peccato eiectus est: Sedebo, inquit, in monte
 testamenti, &c. Alij ministrabant: iuxta illud: Millia millium
 ministrabant ei, &c. ¶ Tertium est, amor temporalium: de quo
 habemus exemplum Act. 5. de Anania & Saphira, qui de abba-
 tia Petri occasione temporalium perierunt. Sicut claustrales
 cauent ab alijs occasionibus peccandi, sicut à multiloquio, in
 quo non deerit peccatū, vt legitur Pro. 10. & à iuramento, ex quo
 sequitur frequenter periurium: sic deberent cauere à nimietate
 preceptorum, ex qua frequenter sequitur transgressio.

¶ *Contra nimis facile excommunicantes.*

SEQUITUR de peccato eorum, qui nimis de facili excom-
 municant. A quo peccato deberet cohibere specialiter ista qua-
 tuor, scilicet excommunicatio, quæ est abscissio membri à cor-
 pore ecclesiæ. Vnde omnia alia remedia deberent adhiberi an-
 tequam excommunicatio fieret, sicut membro infirmo adhi-
 bentur primo multa remedia, & si valere non possunt remedia,
 rescinditur, ne pars vna corumpatur. ¶ Secundum est nobilitas
 corporis, à quo per excommunicationem membrū rescinditur.
 Corpus enim illud corpus Christi est mysticum, scilicet eccle-
 sia. Si rex Franciæ haberet infirmitatē in membro, non de facili
 abscinderetur membrū illud. Cum quanta igitur cautela abscin-
 dendum est membrum de corpore Christi? Totum corpus ec-
 clesiæ cōtemiscere deberet, quando vnū membrū deberet inde
 abscindi: sicut accidit in corpore humano, quod totū corpus cō-
 tremiscit, si vnum membrū sit amputandum. ¶ Tertium verò
 hoc est, quod quando aliquis excōmunicatur, ipso gladio quo per-
 cuitur, satanæ traditur, sine consilio & auxilio relinquitur, vt
 prius ostensum est. Non debet autem parua causa esse, pro qua
 mater filium gladio percutit, lupis infernalibus exponit, & infir-
 mum ad mortem sine consilio & auxilio relinquit. ¶ Quartum
 verò est hoc, quod frequentius excommunicationem nō sequitur
 utilitas, quam solebat cōsequi. Excōmunicatio enim ad hoc so-
 lebat fieri, vt illi qui excōmunicabantur corripentur, ne popu-
 lus exemplo eorum corrumperetur: hodie autem contrariū ac-
 cidit, & frequenter qui excommunicantur excōmunicationem
 contemnunt, & ad peccata fræna relaxat. Alij etiam corrupun-
 tur, quia communicant eis. Vnde remedium versum est in ve-
 nenum. Ideo ratò essent faciendæ excommunicationes, præci-
 pue generales, & rarò essent cōstituendi canones latæ sententiæ.

¶ *De sententia iusta vel iniusta.*

Et notandū quod ad hoc quod sententia sit iusta, requiruntur tria,
 scilicet

scilicet q̄ fiat ex certa causa sufficiēte, & zelo iustitiæ, & ordine iuris obseruato. Deficiente verò aliquo istorū iniusta est, & nullat ligat ex quo lata est ab illo iudice, q̄ habet super hoc iurisdictio nē canonicā. Et reseruāda est ab ecclesiā militatē. Fallit t̄m̄ in duobus casibus. Vn̄ est, quādo lata est sententiā post legitimā appellatiōē: alius est, q̄m̄ cōtinet intolerabilē errorē. Intolerabilē errorē intelligo, cū sic dixit excommunicās: Excommunicās quia credis in Deū, quia nō fornicaris, quia obediens es parentibus, & similia. Excommunicatus verò iniuste, suscipere debet rīter, & humiliter excommunicationē, & presentare se communicatori offerens canonicā satisfactionem si in aliquo obediit, & sic instanter postulare absolutiōē, si sic fecerit, erit ei meritū. Vñ Aug. Qui iustus est, & iniuste maledicetur, pro quo illi redditur. Itē Aug. Aliud est sella terrena, aliud est tribunal cæleste: ab inferiori accipit sententiā, à superiori coronam.

De peccato vane gloriæ.

C A P. XXXIX.

Sequitur de peccato vane gloriæ, de quo hoc modo agitur. Primo ponemus ea quæ possunt valere ad detestatiōē huius peccati. Secūdo ponem⁹ diuisionē vane gloriæ. Tertio ponemus remedia cōtra illud peccatū. Est autē vana gloria secūdūm Aristoteliū iudiciū hominū de aliquo bene opinantiū. secūdum Tullium vana gloria est magni dicti vel facti frequens fama cum laude.

De his quæ faciunt ad detestationem huius peccati.

Ad detestationē verò huius peccati possunt valere verba cetera scripturæ, quæ illud dissuadent, vt est illud Prout. 27. Ne glorieris in crastinum. Et illud Hiero. Non quæras gloriā, & non dolebis cum inglorius fueris. Qui laudē non appetit, contumelias non sentit. ¶ Secundo verò possunt valere ad hoc exemplum. Inter quæ præcipuum est exemplū Christi. Exemplū vane gloriæ vitandæ dat Christus Matt. 10. vbi duobus cæcis, quibus oculos aperuerat, dixit: Videte ne quis sciat. & Matt. 8. dixit leproso curato: Vide nemini dixeris. Et eiusdem 14. vbi miraculo facti de quinque panibus & duobus piscibus, cōpulit discipulos ad se tim ascendere nauiculā, ne vanam gloriā haberent de alio quibus quæ audierant de miraculo illo. & Luca 10. vbi reprehendit discipulos suos, qui gloriabantur de miraculis factis. Videbat inquit, satanā sicut fulgur de cælo cadentem. & Ioan. 8. Ego gloriā meā non quæro, &c. Multi etiam antiqui patres fatentur simulauerunt, vt cauere sibi possent à vana gloriā. Vnde cū quidam senex in spelunca sua requiescēs rogaretur multis precibus à quodam seculari sibi ministrante, vt veniret orationē facere